

Statenbrief

Informatie

Datum

4 maart 2025

Zaaknummer

2025-002202

Inlichtingen bij

Provincieloket

026 359 99 99

post@gelderland.nl**Blad**

1 van 5

Onderwerp

Rekenkamerrapport Toezicht levert energie op!

Beleidsprogramma

- Klimaat
- Gezonde leefomgeving

Ambitie

- Ambitie 7 Milieu en energie

Portefeuillehouder

Ans Mol-van de Camp

1 Kern van deze Statenbrief

PS worden geïnformeerd over onze reactie op de aanbevelingen en conclusies van het rapport Toezicht levert energie op! van de Rekenkamer Oost-Nederland naar aanleiding van haar onderzoek naar energietoezicht in de provincie Gelderland.

2 Waarom ontvangt u deze Statenbrief?

De Rekenkamer Oost-Nederland heeft uw Staten en ons college het Rekenkamerrapport Toezicht levert energie op! (PS2025-70) aangeboden. In deze Statenbrief treft u onze bestuurlijke reactie op het rekenkamerrapport aan. Dit is conform het protocol voor de bestuurlijke behandeling van de rapporten van de Rekenkamer Oost-Nederland, zoals vastgesteld op 5 juli 2022. Op deze wijze kunt u onze reactie betrekken bij de behandeling van het onderzoeksrapport.

3 Hoe bent u eerder betrokken?

Het onderzoek naar energiebesparing is opgenomen in het Onderzoeksprogramma 2024 van de Rekenkamer Oost-Nederland (PS2023-1243).

4 Samenvatting

De Rekenkamer Oost-Nederland heeft onderzoek gedaan naar de inzet van de provincie Gelderland op energiebesparing. Toezicht en handhaving op dit thema heeft de provincie belegd bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen en Omgevingsdienst Regio Arnhem, waar de provincie (en gemeenten) opdrachtgever voor is.

De Rekenkamer Oost-Nederland concludeert dat:

- Een aanzienlijk deel van de bedrijven zich niet aan de energiebesparingsplicht houdt. Dit betekent dat toezicht nodig is en energiebesparing oplevert.
- Energietoezicht door de risicogerichte insteek bij vergunningverlening, toezicht en handhaving lang geen prioriteit kreeg.

- Mede dankzij een impuls van de provincie toezicht op de energiebesparingsplicht en de informatieplicht de afgelopen jaren invulling kreeg en energietoezicht op de kaart staat.
 - Dit geen garantie is dat energietoezicht in de toekomst niet opnieuw te weinig aandacht krijgt.
- De aanbevelingen richten zich op het (zo goed mogelijk) monitoren van de energiebesparing voortkomend uit toezicht en handhaving en de zorg over de continuïteit in de financiering van energietoezicht. In deze Statenbrief geven we aan hoe wij daar als college mee om gaan.

5 Informatie

De Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK) heeft in 2024 een DoeMee-onderzoek uitgevoerd naar de energiebesparingsplicht en de informatieplicht energiebesparing. In totaal hebben 109 rekenkamers aan dit onderzoek meegedaan, waaronder alle provinciale rekenkamers.

Aanvullend daarop heeft de Rekenkamer Oost-Nederland verdiepend onderzoek gedaan naar de resultaten en effecten op het gebied van de energiebesparingsplicht en de informatieplicht in Overijssel en Gelderland.

De energiebesparingsplicht is van toepassing op grootverbruikers en gaat om investeringen die binnen vijf jaar kunnen worden terugverdiend. De informatieplicht betreft het (eens per vier jaar) actief informeren van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland over de energiebesparende maatregelen die zijn genomen.

De onderzoeksperiode van het aanvullende rekenkameronderzoek betreft de jaren 2020 tot en met 2024. Vanaf 2020 zijn zowel de energiebesparingsplicht als de informatieplicht van toepassing.

De conclusies en aanbevelingen van het onderzoek van de Rekenkamer Oost-Nederland staan in het onderzoeksrapport “Toezicht levert energie op!”.

Hieronder gaan wij apart in op de conclusies en aanbevelingen:

Hoofdconclusie

Ondanks dat de energiebesparingsplicht al dertig jaar bestaat, houdt een aanzienlijk deel van de bedrijven zich niet aan de energiebesparingsplicht. Energietoezicht en handhaving zijn - blijkbaar - nodig om bedrijven te bewegen om energie te besparen. Hoe groot de energiebesparing als gevolg van het nemen van energiemaatregelen exact is, is heel lastig aan te geven. Indicaties hiervan laten echter zien dat de besparing substantieel is en dat toezicht loont.

Energietoezicht kreeg door de risicogerichte insteek binnen vergunningverlening, toezicht en handhaving lang geen prioriteit. Mede dankzij een impuls van de provincies Overijssel en Gelderland kreeg toezicht op de energiebesparings- en de informatieplicht de afgelopen jaren invulling en staat energietoezicht op de kaart. Hoewel energietoezicht inmiddels onderdeel is van het basistakenpakket van de omgevingsdiensten en zij investeerden in de opbouw van expertise, is dit geen garantie dat energietoezicht in de toekomst niet opnieuw te weinig aandacht krijgt.

Onze reactie

Wij herkennen de hoofdconclusie van de Rekenkamer.

Dit sluit aan bij de ervaringen die de ODRN en de ODRA in de praktijk opdoen. Ondanks de inspanningen die bedrijven leveren, houdt een bovengemiddeld aantal bedrijven zich niet (volledig) aan de energiebesparingsplicht. We zien nog een flink potentieel voor energiebesparing.

Datum

4 maart 2025

Zaaknummer

2025-002202

Blad

3 van 5

Tevens onderschrijven wij de constatering van de Rekenkamer Oost-Nederland dat de provincie zich vanaf 2020 actief, en met resultaat, in is gaan zetten om de naleving van de energiebesparingsplicht te bevorderen.

In de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland en ons huidige coalitieakkoord staat dat we streven naar 55% minder uitstoot van broeikasgas in Gelderland in 2023 ten opzichte van 1990. Met de klimaatmaatregelen in het Gelders programma klimaat 2021-2030 streven we naar het bereiken van dat doel, samen met alle medeoverheden, partners, bedrijven, organisaties én inwoners. In dit programma zijn samen met partners de belangrijkste maatregelen bepaald en uitgeschreven in 5 domeinen. Eén van de vijf domeinen is Industrie en bedrijven en één van de 10 benoemde maatregelen, binnen het domein Industrie en bedrijven is het stimuleren energiebesparing bij bedrijven.

Wij voeren sinds 2018 beleid uit om zowel bedrijven te stimuleren met energiebesparing aan de slag te gaan als gemeenten te stimuleren om in te zetten op toezicht van de energiebesparingsplicht. De wetgeving rondom het thema energiebesparing is de afgelopen periode bijgesteld en aangescherpt. Uit eerdere evaluaties is gebleken dat bedrijven hulp nodig hebben om energiebesparing en verduurzaming goed op te pakken. Naast het stimuleren van gemeenten om het toezicht op te pakken, hebben we daarom de afgelopen periode samen met partners in het Gelders Energie Akkoord gewerkt aan het opzetten van regionale energie expertisecentra in de Gelderse regio's. Deze centra ondersteunen en ontzorgen het midden- en kleinbedrijf bij de verduurzaming.

Aanbevelingen

De Rekenkamer heeft naar aanleiding van het onderzoek drie aanbevelingen voor uw Staten geformuleerd.

1. GS: Zet in op het (zo goed mogelijk) monitoren van de energiebesparing voortkomend uit toezicht en handhaving.

Onze reactie

Op dit moment bestaat er landelijk slechts een globaal beeld van de energiebesparing voortkomend uit toezicht en handhaving. Momenteel wordt er binnen Omgevingsdienst NL¹ en het Informatiepunt Leefomgeving² gewerkt aan het verder inzichtelijk maken van energiebesparing mede als gevolg van toezicht en handhaving.

De omgevingsdiensten leggen de resultaten van toezicht op energiebesparing steeds beter in zaaksystemen vast waardoor er op termijn een beter beeld van de daaruit voortvloeiende energiebesparing ontstaat.

We willen het monitoren van energiebesparing voortkomend uit toezicht en handhaving de komende jaren verder uitwerken. We volgen de landelijke ontwikkelingen en blijven hierover in gesprek met de ODRN en ODRA.

¹ Omgevingsdienst NL is de landelijke vereniging van de 28 omgevingsdiensten.

² Het Informatiepunt Leefomgeving (IPL0) is het kenniscentrum van de overheid dat uitleg geeft over de Omgevingswet, het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en de regelgeving voor de leefomgeving.

Datum

4 maart 2025

Zaaknummer

2025-002202

Blad

4 van 5

2. PS/GS: Zorg voor continuïteit in de financiering van het energietoezicht zodat opgebouwde expertise behouden blijft. Een optie daarvoor is het inzetten van gelabelde middelen voor energietoezicht bij het budget voor VTH.

Onze reactie

Wij erkennen het belang van continuïteit in de financiering van het energietoezicht zodat opgebouwde expertise behouden blijft. Toch nemen we suggestie om, binnen het budget voor VTH, structureel apart geld te labelen voor toezicht en kennisontwikkeling op het aspect energie niet over.

Zoals de Rekenkamer Oost-Nederland aangeeft, is energietoezicht inmiddels onderdeel van het basistakenpakket van de omgevingsdiensten. Toezicht op het aspect energie maakt dus onderdeel uit van het reguliere takenpakket.

Voor de uitvoering van toezicht houden wij vast aan de risicogerichte benadering uit onze Uitvoerings- en Handhavingsstrategie (UHS). Binnen de risicogerichte benadering labelen we voor geen enkel aspect meerjarig middelen binnen het budget voor VTH. In 2024 hebben wij de UHS voor de provincie Gelderland vastgesteld (PS2023-372). In de UHS worden op basis van een risicoanalyse en provinciale doelstellingen keuzes gemaakt die doorwerken naar de uitvoering. Op deze wijze borgen wij dat er vanuit het algemeen voor VTH beschikbare budget een integrale afweging wordt gemaakt waar de gelimiteerd beschikbare capaciteit op wordt ingezet.

3. PS: Verzoek GS een jaar na de behandeling van dit rapport inzicht te geven in de implementatie van de aanbevelingen.

Onze reactie

Wij zullen u over een jaar informeren over de voortgang van de implementatie van de aanbevelingen. Dit doen we middels het Jaarverslag Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving 2025 dat wij medio 2026 met u zullen delen.

6 Duurzaamheid

Zie reactie hoofdconclusie.

7 Planning en control

Niet van toepassing.

8 Participatie en communicatie

Dit onderzoek betrof een gecombineerd onderzoek in de provincies Overijssel en Gelderland. De bevindingen bij beide provincies komen dusdanig overeen dat de rekenkamer één gezamenlijk rapport heeft uitgebracht.

Datum

4 maart 2025

Zaaknummer

2025-002202

Blad

5 van 5

9 Vervolg

U wordt in het Jaarverslag Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving 2025, geïnformeerd over de voortgang van de implementatie van de aanbevelingen uit het rapport Toezicht levert energie op!.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

Henri Lenferink

- Commissaris van de Koning

Johan Osinga

- Secretaris

Bijlage(n)

- Geen